

Peter Vermeulen uit Ravenstein verzamelt kalkoentjes, zara's en kattedoppen

De diepe fascinatie voor de fles

Het is in Nederland en zelfs in Europa een vrij onbekende hobby: het verzamelen van flessen. Peter Vermeulen uit Ravenstein doet dat al bijna dertig jaar. Inmiddels is hij een echte flessenexpert. Zijn fascinatie begon in Suriname.

Door Meike Bauer

Meer dan duizend flessen en flesjes heeft Peter Vermeulen in zijn woning in Ravenstein. Lege flessen wel te verstaan. „Maar dat aantal zegt niets. Het grote probleem met het verzamelen van flessen, is dat je je huis uit groeit. Door gebrek aan ruimte heb ik al bepaalde soorten afgestoten.” Vermeulen heeft zich met name toegelegd op oude jeneverflessen, eeuwenlang hét exportproduct van Nederland. Maar ook een Egyptisch badolieflesje uit vierduizend voor Christus behoort tot zijn verzameling. Evenals enkele kalkoentjes, een soort kwart wijnfles genoemd naar een Amsterdamse advocaat die 'teveel zoop', moest minderen, maar toch een echte fles op tafel wilde. En 'kattedoppen', waarin tussen 1680 en 1730 in Nederland gebottelde wijn de hele wereld over ging. En 'zara's' waarin een speciale kersenlikeur zat van het huis van Habsburg.

In zijn hobby, die hij sinds eind jaren '60 beoefent, heeft Vermeulen zich opgewerkt tot internationaal bekend flessenexpert. Toen onlangs bij de opgravingen langs de dijk in Ravenstein flesjes en scherven werden gevonden, vroeg de gemeente hem om ze te benoemen en dateren.

Suriname

Zijn fascinatie voor de fles begon in Suriname. Vermeulen was daar voor zijn werk en kwam in aanraking met iemand die een verzameling flessen van de hand deed. „Die man zocht op oude plantages. Met een plank onder de arm trok hij het moeras in. Vroeger zaten de mensen daar op de veranda en water was er niet te drinken, dus dronken ze jenever. De lege flessen gooiden ze overboord. In de modder bleven die vaak heel.”

Dat leek hem wel wat, dus trok Vermeulen er zelf op uit. „Ik heb wel wat gevonden,

maar vond het al gauw te smerig en te link. Bovendien hadden ze me vergeten te vertellen over de muskieten. Toch, toen ik eind '70 terugkwam in Nederland had ik een aardige verzameling.”

Goudgravers

Een stap verder werd gezet toen Vermeulen in Zwolle een Amerikaans boek vond over flessen. „In de VS bleek deze verzamelhobby hoog in de top tien te staan. Dat heeft te maken met hun relatief korte historie. Ze gingen goudgraversstadjes opgraven en wat vonden ze: flessen. Ex-president Carter was bijvoorbeeld een fervent verzamelaar.” Sinds de oprichting in 1979 is Vermeulen voorzitter van de vereniging De Oude Flesch, die nu zo'n 135 leden heeft. Door veel te lezen vergrootte hij zijn kennis. Tegenwoordig publiceert hij regelmatig artikelen, met name in buitenlandse specialistische bladen.

De inmiddels gepensioneerde leger-accountant vertelt bij iedere fles een enthousiast verhaal. Maar de jeneverfles blijft voor hem een soort eerste liefde. „Zo'n fles was relatief duur, omdat 'ie geblazen werd. Merken konden ze er nog niet op maken en er was weinig licht in de huizen. Aan de vorm van de fles moest je kunnen zien wat er in zat.”

„Die jeneverflessen kom je in de hele wereld tegen. Zelfs midden in Afrika, waar nog nooit een blanke, laat staan een Nederlander was geweest. De verklaring is dat volle jeneverflessen werden gebruikt als geld. Zo kon je voor een volle jeneverfles vier vrouwen of drie varkens kopen.”

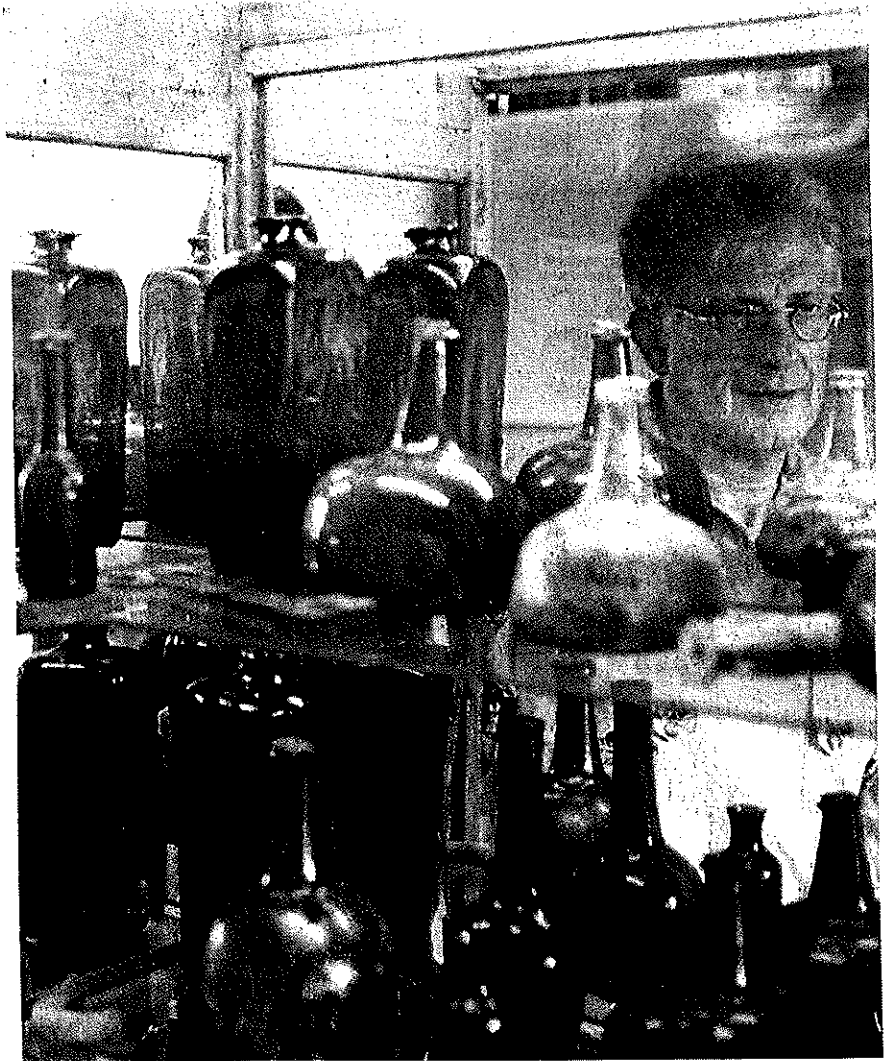
Schilderijen

Etiketten zitten er pas sinds de tweede helft van de vorige eeuw op. Achterhalen waar een fles vandaan komt, waar hij voor gebruikt werd en hoe oud hij is, is dus niet eenvoud-

• Flessenspecialist Peter Vermeulen: „Zoeken in het Surinaamse moeras was toch tets te link.” Foto Ruud Rogier

dig. „Tot op een jaar nauwkeurig lukt het sowieso niet. Je moet de fles combineren met de locatie waar 'ie gevonden is en andere voorwerpen die daar lagen. Verder duik je in archieven. Soms zijn gegevens terug te vinden in prijslijsten van fabrieken of zelfs op oude Nederlandse schilderijen. Hoewel je daar weer mee uit moet kijken, omdat de schilders oude flessen ook mooi vonden als decorstuk.”

Er gaat geen dag voorbij of Vermeulen krijgt brieven en catalogi van over de hele wereld in de bus. „Het bijhouden van mijn hobby kost me gemiddeld twee uur per dag. Ja, het loopt een beetje uit de hand. En wat je er verder mee moet? Ik hoop ooit nog een museumje te beginnen.”

EEN DURE DOODSKIST

Peter Vermeulen

Met Judith en Horst Klusmeier bezocht ik van 4 t/m 6 juli j.l. de 7e UK NATIONAL, een geweldige flessenhappening met deelnemers uit o.a. Nederland Canada, USA, Australië, Zuid-Afrika, Nieuw Zeeland, België en Duitsland.

Er viel van alles te beleven, o.a. een veiling. Voor Nederlandse begrippen waren er niet erg veel aantrekkelijke flessen. Van de paar, die er waren gingen twee Franse zaadflessen niet weg (£ 40 en £ 50), een fraaie Nailsea wijnkruik (zwart met witte stippels) ging vrij duur eruit, een zeker niet zeldzame gezegelde "VAN DEN BERGH & Co" (uit Antwerpen) rondom de afbeelding van een BEL ging naar een schriftelijke bidder voor £ 50,-. Ik had meer £ 25,- in mijn hoofd.

Het klapstuk van de veiling was echter een kobaltblauw gifflesje in de vorm van een doods-kist, eind 19e eeuw.

Het eerste exemplaar, dat ooit op een veiling opdook. Als een soort eerbewijs mochten Horst en ik het de dag ervoor in het Bottle Museum in Elsecar even vasthouden. De waarde werd geschat op £ 2200 tot £ 3000!

Naar goed Engelse traditie werd tevoren een sweepstake georganiseerd. Voor het bedrag van een pond kon je gokken op de opbrengst. Ik dacht ruig te zijn en vulde £ 3100 in, met de 10% opslag erbij toch meer dan fl. 10.000.

Nou ja; voor dat bedrag mocht je er alleen maar naar kijken! De geboden bedragen liepen stormachtig op. Het einde kwam bij **£ 6700!!**

Met de 10% opslag erbij staat dat gelijk aan fl. **24.000**.

Ongelooflijk, maar waar. Je koopt er toch een leuk autootje voor.

Enige kenners wezen mij op het unieke karakter van het flesje, maar juist daar zet ik mijn vraagtekens bij.

Het betrof hier n.l. een in een (ijzeren) mal geblazen exemplaar. Het is bijzonder onwaarschijnlijk, dat men een mal zou zijn gaan maken voor slechts één gebruiksflesje. De kosten zouden werkelijk buiten proporties zijn.

Er zijn er dus naar alle waarschijnlijkheid meer van gemaakt. Het is gewoon een kwestie van tijd of ze duiken ergens op, waardoor de (unieke) waarde van dit exemplaar verloren gaat.

Wie weet liggen er in een nog niet ontdekte kelder van een oude Engelse apotheek nog een paar honderd op hun ontdekking te wachten!

Wij houden U op de hoogte.

